

ІТИ НА ПРИНЦИПИ

ПРАВИЛА АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ ДОПОВНЕНО ПРИНЦИПАМИ ЧЕСНОСТІ ТА ДОБРОПОРЯДНОЇ РЕПУТАЦІЇ. ЩО ВОНИ ОЗНАЧАЮТЬ ДЛЯ АДВОКАТІВ?

Серед питань порядку денного З'їзду адвокатів України 15 лютого 2019 року зміни до Правил адвокатської етики (ПАЕ) не вирізнялися якоюсь особливою вагою. Та дискусію викликали запеклу. Зрештою, вдалося дійти порозуміння, що ніхто не бажає накладати на адвокатів непомірні зобов'язання, всього лише привести національні ПАЕ до міжнародного стандарту.

Нічого нового

Власне, за рішенням того З'їзду розділ II, яким встановлено основні принципи адвокатської етики, доповнено статтею 12¹ «Чесність та добропорядна репутація».

За приписами нової норми, адвокат повинен бути добропорядним, чесно та гідно виконувати свої професійні обов'язки. Адвокату заборонено робити за відомо неправдиві заяви стосовно суті доручення, фактичних обставин, що мають до нього відно-

шення, їх правової оцінки, прав і обов'язків адвоката, клієнта, а також обсягу своїх повноважень щодо представництва інтересів клієнта.

Стаття 44 ПАЕ у новій редакції розкриває суть цих принципів. Зокрема, передбачає, що під час здійснення професійної діяльності в суді адвокат повинен бути добропорядним, поводитися чесно та гідно, стверджуючи повагу до адвокатської професії. За приписами цієї норми, адвокат

має поважати процесуальні права адвоката, який представляє іншу сторону, і не вдаватися до дій, що грубо порушують останні. Адвокат не повинен вчиняти дій, спрямованих на невинуватого затягування судового розгляду справи.

Зрештою, стаття 65 ПАЕ зобов'язує адвоката у межах дотримання принципу чесності і добропорядної репутації надавати достовірну інформацію до Єдиного реєстру адвокатів України, органам адвокатського самоврядування, членам органів адвокатського самоврядування під час здійснення ними повноважень.

Цих положень не було в ПАЕ, затверджених у червні 2017 року. Проте у ПАЕ, затверджених Установчим з'їздом від 17 листопада 2012 року, вони були у певному вигляді. Так, у статті 45 ПАЕ 2012 року йшлося про дотриман-

ня адвокатом принципів чесності та порядності під час здійснення професійної діяльності в суді, сприяння належному здійсненню правосуддя. За приписами згаданої норми, адвокату рекомендувалося утримуватися від повідомлення сторонам та іншим учасникам судового провадження свідомо неправдивої інформації стосовно фактичних обставин справи, суті закону, обсягу прав та обов'язків сторін або іншим чином намагатися схилити їх до зміни їхньої позиції, свідчень, здійснення інших дій, в яких зацікавлений його клієнт. Норма зобов'язувала адвоката уникати позапроцесуального спілкування по суті справи, що є предметом судового розгляду, з учасниками судового розгляду, з учасниками провадження, які не є його клієнтами, і має здійснювати таке лише у формах та з метою, що не суперечить чинному законодав-

ству та цим Правилам, і лише у випадках, коли це є необхідним для належного виконання доручення; поважати процесуальні права адвоката, що представляє іншу сторону, і не вдаватися до дій, які грубо порушують останні; не вчиняти дій, спрямованих на невинуватого затягування судового розгляду справи.

Більше того, в Правилах адвокатської етики, схвалених Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України 1 жовтня 1999 року та що діяли до установчого з'їзду, була окрема стаття 11, яка визначала принципами адвокатської діяльності «чесність і порядність».

«Адвокат повинен як у своїй професійній діяльності, так і в приватному житті бути чесним і порядним; не вдаватися до омани, погроз, шантажування, підкупу, використання тяжких матеріаль-

ЩО ОЗНАЧАЄ ДЛЯ ВАС ЧЕСНІСТЬ ТА ДОБРОПОРЯДНІСТЬ В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ?

Надія ЗАГРІЯ, старший партнер ЮК PRAVO GARANT

— На мою думку, чесність і добропорядність адвоката — це, насамперед, його людські якості, які з особистого життя переносяться і в професійне. Не можна бути брехливою людиною в особистому житті і одночасно чесним, добропорядним у професійному і навпаки. Адвокат — це професіонал у галузі права і разом із цим він є втіленням високих моральних та ділових якостей, чесність і добропорядність серед яких займає не останнє місце.

Адвокат повинен бути чесним, перш за все, перед собою та своїм клієнтом — відкрито та прямо розповісти про перспективи справи, а не говорити клієнту те, що він бажає почути. Також чесність адвоката перед собою та клієнтом має виражатися в об'єктивній оцінці своєї компетенції в кожному конкретному питанні, адже у професійній діяльності кожен із нас обирає свій напрям розвитку. Адвокат, який не

має досвіду у тій чи іншій галузі права, не повинен поводитися таким чином, щоб складалося хибне враження про його експертність, інакше — така поведінка може нашкодити клієнту та призвести до невинуватих наслідків.

Денис ДЬОМІН, адвокат, партнер АО Litigation Group

— Для мене особисто чесність (як одна з основних моральних якостей людини) саме в адвокатській діяльності проявляється в повазі до інтересів клієнта та своєчасному і об'єктивному його інформуванні про стан надання правової допомоги, принциповості під час захисту інтересів клієнта та вірності погодженій позиції.

Щодо доброчесності, то в адвокатській діяльності вона перш за все виражається у глибинних світоглядних переконаннях щодо поваги до закону, верховенства права та прав людини.

ЩО ОЗНАЧАЄ ДЛЯ ВАС ЧЕСНІСТЬ ТА ДОБРОПОРЯДНІСТЬ В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ?

Григорій ПАВЛЕНКО, адвокат Pavlenko Legal Group

— Поняття чесності та добропорядної репутації — дуже суб'єктивні. Кожен адвокат, очевидно, встановлює для себе певні межі, за які він за будь-яких обставин не переступатиме.

На моє особисте переконання, чесність означає, що адвокат повинен бути чесним у першу чергу перед собою та перед своїм клієнтом. Адвокат зобов'язаний завжди доводити до клієнта інформацію щодо ходу виконання його доручень у повному обсязі, незалежно від того, яким чином така інформація може вплинути на клієнта, у тому числі, в емоційному плані.

Щодо добропорядної репутації, то, на жаль, у нашій державі інститут ділової репутації не надто розвинений. Проте адвокату завжди за нагоди пригадають, якщо він був помічений у наданні послуг непопулярній особі. Однак суспільство має пам'ятати, що не можна ототожнювати адвоката

з його клієнтом і необхідно розуміти, що адвокат надає винятково послугу та не є соратником/співучасником тієї чи іншої особи.

Олександр ЛИСАК, партнер ЮК EQUITY

— Для мене дуже важливо, щоб адвокат у першу чергу був професіоналом своєї справи. Добропорядність — це не тільки знати, але й любити свою професію. Бути скромним, стриманим та толерантним.

Адвокат повинен займатися винятково захистом інтересів клієнта та відчувати межу між адвокатурою та політикою. Справжній адвокат не може переходити у публічну площину та коментувати те, що мало пов'язано з юриспруденцією, підмінювати суть політичними висловлюваннями. Навпаки, повинен висловлюватися винятково в рамках процесуального провадження та адвокатської етики.

Результат отримує той, хто багато працює. Я за професіоналізм!

них чи особистих обставин інших осіб або інших протизаконних засобів для досягнення своїх професійних чи особистих цілей; поважати права, законні інтереси, честь, гідність, репутацію та почуття осіб, з якими він спілкується в різних відносинах» — визначала адвокатська спільнота до реформи.

Міжнародний стандарт

Цікаво, що раніше норма про чесність та порядність стосувалася не тільки професійного життя адвокатів, а й приватного спілкування, що нерідко ставало причи-

ною скарг на адвокатів до дисциплінарних органів з підстав порушення ПАЕ на побутовому рівні. Ймовірно, саме тому у 2012 році цей принцип було видалено, не вдаючись у деталі. Але він є визначальним не тільки для українських адвокатів. Так, принцип чесності і добропорядної репутації адвоката є визнаним міжнародним стандартом здійснення адвокатської діяльності, який відображений в етичних кодексах поведінки адвокатів різних країн та міжнародних організацій, членом яких тепер є і Національна

асоціація адвокатів України. Так, для членів Міжнародної асоціації адвокатів (ІВА) та Ради адвокатських і правничих товариств Європи (СВВЕ) дотримання адвокатом принципу чесності, наявність бездоганної репутації у адвоката є обов'язковими. А от дисциплінарним палатам КДКА справді доведеться непросто. Адже, попри очевидну важливість відновлених принципів, і чесність, і добропорядність є оціночними категоріями, а тому завжди буде відкрита дискусія щодо того, відбулося порушення цих принципів чи ні.

ЩО ОЗНАЧАЄ ДЛЯ ВАС ЧЕСНІСТЬ ТА ДОБРОПОРЯДНІСТЬ В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ?

Владислав МАРТИНЧУК,
юрист ЮКК «Де-Юре»

— Для мене чесність узагалі означає повідомлення винятково правдивої, актуальної та повної інформації. Проте, на мою думку, вимагати від адвоката такої поведінки в усіх сферах його діяльності неможливо. Хоча й різні прояви одного принципу повинні мати спільну суть, інакше вони не будуть проявом одного й того ж принципу. Для мене таким об'єднуючим елементом є обов'язок адвоката повідомляти лише інформацію, що не є завідомо неправдивою.

Адвокатура, як соціальний інститут, виконує різні завдання у суспільстві, деякі з них інколи суперечать одне одному: з одного боку, адвокатура забезпечує звершення правосуддя, обов'язковим елементом якого є виявлення істини, а з іншого — покликана захищати права та інтереси конкретних осіб, виступає своєрідним щитом між індивідумом та державою, у зв'язку з чим саме інтересам останнього надається перевага. Рівновага цих завдань може мати різний прояв, і тому адвокату заборонено сприяти клієнту у вчиненні злочину, але водночас адвокат і не зобов'язаний повідомляти про обставини вчинення злочину клієнтом.

Отже, адвокат у своїй діяльності повинен надавати винятково правдиву, актуальну та повну інформацію, але лише якщо це не завдає шкоди його клієнту, інакше адвокат може надати інформацію лише в обсязі, що не заподіє шкоди клієнту.

Добропорядність у вузькому розумінні полягає в тому, що будь-яка особа, користуючись своїми пра-

вами, повинна враховувати права та інтереси інших осіб, не допускати їх порушення. У широкому розумінні під добропорядністю треба розуміти слідування високим морально-етичним ідеалам та стандартам, що, у тому числі, проявляється в чесності та відповідності вчинків особи її словам.

Євгеній ШКРЕБЕЦЬ,
керуючий партнер
АО «Шкребець і Патнери», к.ю.н.

— Чесність та добропорядність в адвокатській діяльності для мене — це, перш за все, питання ставлення до клієнта, починаючи з прозорості та зрозумілої процесуальної стратегії, яка обрана для представництва його інтересів, і закінчуючи прозорими та зрозумілими рахунками. На мою думку, клієнт повинен розуміти, які саме дії робить адвокат для вирішення справи, і чи робить він усе, що необхідно для цього.

Окрім того, важливо бути добропорядним у відношенні до своїх колег-адвокатів, адекватно та відповідно до закону співпрацюючи з колегами навіть за умови перебування з різних сторін процесу. Важливо не зловживати Правилами адвокатської етики та правами у судовому процесі, пам'ятаючи, що адвокати — це єдина спільнота, незалежно від позицій кожного з них під час розгляду окремої справи.

Саме професійна репутація — це один із основних активів адвоката. І важливо діяти чесно та добропорядно, аби залишатися не тільки професіоналом, але й людиною в очах клієнтів та своїх колег.

МЕСТО ПРОВЕДЕНИЯ

Fairmont
GRAND HOTEL KYIV
UKRAINE

ОРГАНІЗАТОР

ЮРИДИЧЕСКАЯ
ПРАКТИКА
ГАЗЕТА УКРАИНСКИХ ЮРИСТОВ

ЭКСКЛЮЗИВНЫЙ
АВТОМОБИЛЬНЫЙ ПАРТНЕР

BMW Україна

www.yurpremia.org

ЮРИДИЧЕСКАЯ
П · Р · Е · М · И · Я
ГОДА · ММХІХ
LEGAL AWARDS 2019

7 июня 2019 года

ОФИЦИАЛЬНЫЕ ПАРТНЕРЫ

